

Ред. број 14 Менаџмент за заштита на животна средина

Прилог бр.3		Предметна програма од втор циклус на студии			
1.	Наслов на наставниот предмет	Менаџмент за заштита на животна средина			
2.	Код	БАС-22МЗЖС			
3.	Студиска програма	Стратегиски менаџмент за одржлив развој			
4.	Организатор на студиската програма (единица, односно институт, катедра, оддел)	Бизнис академија Смилевски – БАС, Скопје			
5.	Степен (прв, втор, трет циклус)	Втор циклус			
6.	Академска година / семестар	година	прва	семестар	втор
7.	Оптовареност со предметот изразена во ЕКТС кредити	6 ЕКТС			
8.	Наставник (во случај на повеќе наставници назначен одговорен наставник)	Проф. д-р Гордана Тасевска (одговорен наставник) Проф. д-р Тони Соклевски			
9.	Јазик на кој се изведува наставата	Македонски јазик			
10.	Неопходни предуслови за слушање и полагање на предметот	нема			
11.	Цели на предметната програма (компетенции) и резултати од учењето:	Цели на предметната програма: - Разбирање на улогата на менаџментот во заштитата на животната средина и интеграција на одржливи принципи во деловното работење. - Запознавање со националните и меѓународните регулативи, како и стандардите (ISO 14001, Европска зелена агенда) за еколошко управување. - Развој на етички пристапи кон одлучување за животната средина и имплементација на ESG критериуми во деловното работење. - Разбирање на улогата на човечките ресурси во создавање на организациска култура насочена кон одржливост и зелени иницијативи. - Дефинирање на еколошки цели преку SMART критериуми и развој на KPI за следење на одржливоста. - Анализа на зелени финансии, субвенции и фондови за финансирање на одржливи проекти. - Анализа на економското влијание врз животната средина и ефикасноста на стратегиите за еколошко менаџирање. Резултати од учењето: По успешното завршување на предметот, студентите ќе бидат способни да: - Објаснат и анализираат улогата на менаџментот во заштитата на животната средина и неговата врска со економскиот раст и одржливиот развој. - Применуваат правни и регулаторни рамки во управувањето со животната средина, вклучувајќи ги националните и меѓународните закони, како и ISO 14001 стандардите.			

		• Ги имплементираат ESG критериумите во корпоративната стратегија и да развиваат етички пристапи кон еколошките предизвици. • Дизајнираат и спроведуваат стратегии за развој на човечки ресурси со одржливи компетенции, вклучувајќи регрутирање, лидерство и организациска култура насочена кон зелени иницијативи. • Дефинираат и следат еколошки индикатори преку примена на SMART цели и KPI за одржлив менаџмент. • Анализираат економски модели и финансиски стратегии за финансирање на проекти за заштита на животната средина, вклучувајќи зелени инвестиции и државни субвенции. • Критички да оценуваат стратегии за одржливост и да даваат препораки за подобрување на корпоративните еколошки перформанси.
12.	Детална содржина на предметот по поглавја и единици со резултатите од учење за секое поглавје	ПОГЛАВЈЕ 1. ВОВЕД ВО МЕНАЏМЕНТОТ ЗА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА 1.1. Улогата на менаџментот во заштитата на животната средина 1.2. Врската помеѓу економскиот раст и одржливиот развој <i>Резултати од учењето:</i> Студентите ќе ја разбираат улогата на менаџментот во заштитата на животната средина, ќе ја анализираат врската помеѓу економскиот раст и одржливиот развој и ќе применуваат стратегии за интеграција на одржливи принципи во управувањето со организациите. ПОГЛАВЈЕ 2. РЕГУЛАТОРНА РАМКА И СТАНДАРДИ ЗА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА 2.1. Национални и меѓународни закони и регулативи 2.2. ISO 14001 – Систем за управување со животната средина 2.3. Европската зелена агенда и нејзиното влијание врз компаниите <i>Резултати од учењето</i> Студентите ќе ја разбираат регулаторната рамка за заштита на животната средина, ќе анализираат меѓународните стандарди и законски обврски, и ќе применуваат стратегии за усогласување на деловните процеси со националните и глобалните еколошки политики. ПОГЛАВЈЕ 3. КОРПОРАТИВНА ОДГОВОРНОСТ И ЕКОЛОШКА ЕТИКА 3.1. ESG критериуми (Environment, Social, Governance) во градењето на корпоративна одговорност 3.2. Етички пристап во одлучувањето за животната средина 3.3. Одговорност на бизнисите за намалување на еколошкиот отпечаток <i>Резултати од учењето</i> Студентите ќе ја разбираат улогата на ESG критериумите во корпоративната одговорност, ќе анализираат етичките аспекти на одлучувањето за животната средина и ќе применуваат стратегии за намалување на еколошкиот отпечаток на бизнисите. ПОГЛАВЈЕ 4. ЧОВЕЧКИ РЕСУРСИ И ОДРЖЛИВИ КОМПЕТЕНЦИИ ЗА ЗЕЛЕНИ ИНИЦИЈАТИВИ

		4.1. Регрутирање и развој на кадри со одржливи компетенции 4.2. Лидерство и организациска култура насочена кон одржливост 4.3. Мотивација и ангажирање на вработените во зелени иницијативи <i>Резултати од учењето:</i> Студентите ќе ја разбираат важноста на одржливите компетенции во човечките ресурси, ќе анализираат лидерски и организациски стратегии за поддршка на одржливост, и ќе применуваат методи за мотивација и ангажирање на вработените во зелени иницијативи. ПОГЛАВЈЕ 5. СТРАТЕШКИ МЕНАЏМЕНТ ЗА ЗАШТИТА НА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА 5.1. Поставување на еколошки цели и индикатори за одржливост 5.2. SMART критериуми за дефинирање на еколошки цели Развој на KPI (Key Performance Indicators) за еколошко менаџирање <i>Резултати од учењето:</i> Студентите ќе ја разбираат методологијата за поставување и мерење на еколошки цели, ќе ги применуваат SMART критериумите и ќе развиваат KPI за ефикасно управување со животната средина во рамките на стратегиите за одржливост. ПОГЛАВЈЕ 6. ФИНАНСИРАЊЕ И ЕКОНОМСКИ АСПЕКТИ НА СТРАТЕГИСКО ПЛАНИРАЊЕ ЗА ЖИВОТНАТА СРЕДИНА 6.1. Зелени финансии и одржливи инвестиции 6.2. Државни субвенции и меѓународни фондови за екопроекти 6.3. Економски модели за оценка на влијанието врз животната средина <i>Резултати од учењето</i> Студентите ќе ги разберат принципите на зеленото финансирање и одржливите инвестиции, ќе ги анализираат можностите за добивање државни субвенции и фондови за екопроекти и ќе ги применуваат економските модели за проценка на влијанието на проектите врз животната средина во рамките на стратегиите за одржливост.
13	Заемна поврзаност на предметите	нема
14.	Детален опис на наставните и работните методи за предметот	Наставата по предметот се реализира преку комбинација на интерактивни предавања, практични вежби, студии на случај и индивидуална и групна работа, со цел да се овозможи сеопфатно разбирање на современите концепти и практики. Предавањата се организираат во форма на интерактивна настава каде што студентите се активно вклучени преку дискусии, прашања и мултимедијални презентации. Овој метод овозможува стекнување на теоретски знаења, но и нивна примена преку анализа на актуелни предизвици во областа. Практичните вежби имаат за цел да ги зајакнат компетенциите на студентите преку симулации, решавање на конкретни задачи и примена на концептите во реални работни сценарија. Преку индивидуални и тимски активности, студентите развиваат

		аналитички и истражувачки способности, како и практични вештини за решавање на проблеми. Студиите на случај се користат како алатка за подобро разбирање на менаџерските предизвици во реалниот сектор. Преку анализирање на конкретни примери од деловната пракса, студентите развиваат критичко размислување и учат како да ги применат стекнатите знаења за идентификување и решавање на проблеми. Индивидуалната и групната работа се важен дел од наставниот процес, бидејќи поттикнуваат активно учење, соработка и комуникациски вештини. Студентите имаат можност да работат на самостојни истражувања, како и да презентираат решенија за конкретни предизвици. Со примена на овие наставни и работни методи, студентите се стекнуваат со применливо знаење, критичко размислување и практични вештини потребни за современиот менаџмент.		
15.	Вкупен расположив фонд на време	162 часа		
16.	Форми на наставните активности	16.1.	Предавања- теоретска настава. часови	30
		16.2.	Вежби (лабораториски, аудиториски), семинари, тимска работа: часови	30
		16.3.	Пракса: часови	/
17.	Други форми на активности	17.1.	Проектни задачи: часови	15
		17.2.	Самостојни задачи: часови	45
		17.3.	Домашно учење - задачи	42
18	Услови за потпис	Реализирани активности од точка 16 и 17.		
19	Начин на оценување			
	19.1.	Присуство и активност		30
	19.2.	Семинарска работа/проект, презентација писмена и усна: бодови		20
	19.3.	Завршен испит: бодови		50
20	Критериуми за оценување (бодови/ оценка)	до 50 бода		5 (пет) (F)
		51 x до 60 бода		6 (шест) (E)
		61 x до 70 бода		7 (седум) (D)
		од 71 до 80 бода		8 (осум) (C)
		од 81 до 90 бода		9 (девет) (B)
		од 91 до 100 бода		10 (десет) (A)
21.	Метод на следење на квалитетот на наставата	- Евалвации од студентите: Редовно спроведување на евалвации за оценување на наставниот процес, со фокус на содржината на предметот, методите на предавање, комуникацијата со студентите и јасноста на наставниот материјал. - Самоевалвација на наставниците: Наставниците вршат самооценка на своето предавање, оценувајќи ги своите методи на наставата, нивната ефективност и областите за подобрување.		

		- Набљудување на наставата: Редовно набљудување на часовите од страна на колеги или менаџери за квалитет, со цел да се оценат методите на предавање и интеракцијата со студентите. - Постигнување на образовни цели и резултати: Анализа на академските резултати на студентите, како и нивните вештини и способности што ги стекнале, во контекст на учењето. - Меѓународни акредитации и стандарди: Применување на меѓународни стандарди за квалитет во образованието и вршење на редовни проверки преку акредитации и оценки од надлежни институции				
22.	Литература					
	22.1.	Задолжителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Gary Skinner, Ken Crafer, Melissa Turner, Ann Skinner John Stacey	Cambridge IGCSE and O Level Environmental Management Coursebook	Cambridge University Press	2017
		2.	проф. д-р Емил Заев проф. д-р Зоран Марков проф. д-р Дарко Бабунски	Системи за управување и мониторинг во животна средина	Фондација Конрад Аденауер во Република Северна Македонија Машински факултет – Скопје	2021
		3.	Dr Snežana Živković, red. Prof. Dr Slobodan Milutinović, red. Prof.	Upravljanje zaštitom životne sredine	Fakultet zaštite na radu u Nišu	2021
	22.2.	Дополнителна литература				
		Ред. број	Автор	Наслов	Издавач	Година
		1.	Basharat Mushtaq, Suhaib A. Bandh, Sana Shafi	Environmental Management: Environmental Issues, Awareness and Abatement	Springer Nature	2020

		2.	Тимови експерти и аналитичари во рамките на Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD)	OECD Environmental Outlook to 2050: The Consequences of Inaction	OECD Publishing Париз, Франција	2012
		3.	Вонр.проф д-р Александра Цветковска-Ѓорѓиевска м-р	Заедно ЗА природата: Водич за екоактивисти	Институт за комуникациски студии – Скопје	2021
		4.	Prof. Dr. Aleksandra Tubić, m-r Dejan и група автори	Vodič za izvrsnost u komunikaciji u oblasti ekologije i zaštite životne sredine	Institut za komunikološke studije Skoplje	2023